

Nr 163.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående gäldande av vissa skadestånds- och ersättningsbelopp; given Stockholms slott den 25 februari 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Janne Nilsson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Nilsson:

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 19 november 1937 hava *arméförvaltningens tyg- och civila departement* gjort framställning rörande anvisande av medel för gäldande av visst kronan ådömt skadestånd på grund av patentintrång m. m. och därvid anfört i huvudsak följande:

Sedan hösten 1926 hade vid dåvarande fälttelegrafkårens verkstäder bedrivits tillverkning av radiomateriel, vilken tillverkning under de första åren dock endast rört sig om ett mindre antal försöksstationer i experimentsyfte. Då tillverkningen emellertid efter några år utvidgats till att avse ett större antal radiostationer för fyllande av arméns behov, hade mellan arméförvaltningens dåvarande fortifikationsdepartement och Svenska Aktiebolaget Trådlös Telegrafi (S. A. T. T.) träffats ett den 14 april 1928 dagtecknat avtal, varigenom departementet erhållit rätt att vid tillverkning av radiomateriel, avsedd för svenska arméns behov, mot viss ersättning använda bolaget tillhörande patent på den trådlösa telegrafins område.

Uti upprepade skrivelser till sagda departement hade Svenska Radioaktiebolaget, Stockholm, såsom ombud för Marconi's Wireless Telegraph C:o, Ltd, London, framhållit, att ifrågakarande tillverkning jämväl innefattade intrång uti vissa av sistnämnda bolag innehavda patent samt att bolaget enligt gällande rättsregler vore berättigat till ersättning för sagda intrång. I anledning härav hade inom departementet verkställts omfattande utredning i ärendet, varav framgått, att intrång icke kunde anses hava ägt rum uti de av bolaget åberopade patenten, enär dessa till fullo täcktes av de S. A. T. T. tillhörande patent, för vilkas utövning fortifikationsdepartementet genom förenämnda avtal erhållit licens. Uti skrivelser till Svenska Radioaktiebolaget den 22 december 1928 och den 30 november 1929 hade departementet meddelat bolaget resultatet av sagda utredning ävensom framhållit, att departementet med hänsyn till vad därav framgått icke ansett sig kunna med bolaget träffa påfordrat licensavtal.

Efter stämning till Stockholms rådhusrätt hade Marconi's Wireless Telegraph C:o, Ltd, därefter — under påstående, att arméförvaltningen för kronans räkning vid fälttelegrafkårens verkstäder bedreve tillverkning av sändar- och mottagaranläggningar, vid vilka vissa bolaget tillhörande patent utan bolagets lov komme till användning — yrkat, bland annat, att Kungl. Maj:t och kronan måtte åläggas utgiva skadestånd med närmare angivna belopp.

I målet, vilket fullföljts hos högsta instans, hade Kungl. Maj:t genom dom den 18 juni 1937 förpliktat kronan att till bolaget utgiva, förutom rättegångskostnader, ett belopp av 15,000 kronor såsom ersättning för det intrång uti ifrågakarande patent, som från hösten 1926 till slutet av juni 1934 förekommit vid tillverkning för kronans räkning av radiomateriel till ett beräknat värde av 260,000 kronor.

Det utdömda skadeståndsbeloppet hade till bolaget utbetalts och tillsvarende bokförts å tit. 699 (försträckning), medan däremot rättegångskostnaderna bestritts av det i riksstaten under andra huvudtiteln uppförda anslaget till ersättning åt domare, vittnen och parter.

I skrivelse den 8 september 1937 till arméförvaltningens tygdepartement, till vars förvaltningsområde ifrågakarande ärende numera hörde, hade Svenska Radioaktiebolaget, fortfarande såsom representant för ovannämnda engelska bolag, därefter meddelat, att sistnämnda bolag ansåge sig berättigat till ersättning med 10,000 kronor för kronans utnyttjande av ifrågakarande patent jämväl under tiden den 1 juli 1934 till och med den 24 december 1936, då patenttiden utgått.

Efter inom tygdepartementet verkställd utredning i ärendet hade departementet i skrivelse till radiobolaget den 20 oktober 1937 meddelat, att departementet på angivna skäl ansåge ett belopp av 4,443 kronor utgöra skäligen ersättning för det intrång uti ifrågakarande patent, som ägt rum under sist angivna tid.

Radiobolaget hade sedermera i skrivelse till departementet den 5 november 1937 förklarat sig villigt godtaga sistnämnda belopp såsom full ersättning för kronans utnyttjande av omförmälda patent.

Kostnaderna för tillverkningen av omhandlade radiomateriel hade bestritts av det av 1925 års riksdag beviljade engångsanslaget för anskaffande av ingenjörmateriel. Här omförmälda kostnader hänförde sig till nämnda tillverkning och hade sålunda bort gäldas av sagda anslag. Som anslaget numera vore förbrukat, syntes kunna ifrågasättas, huruvida icke kostnaderna borde bestridas av det av 1936 års riksdag för enahanda ändamål beviljade anslaget.

Under åberopande av vad sålunda förekommit, hemställde departementen, att Kungl. Maj:t måtte dels godkänna förenämnda med Svenska Radioaktiebolaget träffade uppgörelse, dels ock medgiva, att det utdömda skadeståndsbeloppet, 15,000 kronor, samt förenämnda ersättningsbelopp, 4,443 kronor, eller sammanlagt 19,443 kronor finge gäldas av fjärde huvudtitelns anslag till viss materielanskaffning (anslag nr 2).

I häröver den 7 februari 1938 afgivet utlåtande har *chefen för armén* framhållit, bland annat, att vid tiden för beräkandet av omförmälda engångsanslag materiel- och arbetskostnaderna — bland annat i fråga om signalmateriel — varit avsevärt lägre än nu. Genom den inträffade prisstegringen hade redan förut framtvingats avsevärda reduceringar i den anskaffning man ursprungligen tänkt sig för att fylla den nya organisationens utrustningsbehov. *Chefen för armén* funne sig därför böra bestämt avstyrka, att ifrågavarande skadestånds- och ersättningsbelopp gäldades genom utbetalning från engångsanslaget till materielanskaffning. Kostnaderna syntes till sin natur närmast kunna hänföras till oförutsedda utgifter.

Arméförvaltningens civila departement har i utlåtande den 9 februari 1938 uttalat, att departementet med hänsyn till vad *chefen för armén* anført och i betraktande av den återstående ringa medelstillgången å lantförsvarets anslag till extra utgifter tillstyrkte, att gäldandet av ifrågavarande skadestånds- och ersättningsbelopp skedde med anlitan av anslaget till oförutsedda utgifter.

Slutligen har *statskontoret* i utlåtande den 21 februari 1938 uttalat, att statskontoret icke hade något att erinra emot att proposition avlättes till riksdagen med hemställan om riksdagens medgivande, att för täckande av det utdömda skadeståndsbeloppet och den överenskomna ersättningen å tillhoppa 19,443 kronor finge tagas i anspråk det vid sidan av huvudtitlarna i riksstaten uppförda förslagsanslaget till oförutsedda utgifter.

Såsom av förestående utredning inhämtas har kronan genom Kungl. Maj:ts dom den 18 juni 1937 förpliktats att till Marconi's Wireless Telegraph Co., Ltd, London, såsom skadestånd för viss tids intrång i patenträtt utgiva 15,000 kronor, varjämte mellan arméförvaltningens tygdepartement och bolaget träffats överenskommelse om ersättning i förevarande avseende för viss ytterligare tid med 4,443 kronor. Sistberörda överenskommelse synes mig vara av beskaffenhet att böra av Kungl. Maj:t godkännas. Vad beträffar sättet för gäldandet av den ersättning, som sålunda enligt domen och överenskommelsen i förevarande hänseende bör tillkomma bolaget, tillhoppa 19,443 kronor, torde såsom i ärendet föreslagits för ändamålet böra tagas i anspråk det för innevarande budgetår å riksstaten utom huvud-

*Departements-
chefen.*

titlarna uppförda förslagsanslaget till oförutsedda utgifter. Härtill lärer emellertid riksdagens medgivande böra inhämtas.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till gäldande av vissa skadestånds- och ersättningsbelopp till Marconi's Wireless Telegraph Co, Ltd, London, må av det å riksstaten för budgetåret 1937/1938 uppförda förslagsanslaget till oförutsedda utgifter tagas i anspråk ett belopp av 19,443 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Carl-Axel Block.